

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Stjepan Radićev govor v Šibeniku.

Šibenik, 21. decembra. Včeraj je bila v Šibeniku proslavljena tisočletnica hrvaškega kraljestva. Te svečanosti se je udeležil tudi minister prosvete Stefan Radić, ki je došel v Šibenik ob 8. dopoldne. Sprejeli so ga pristaši in prijatelji stranke iz mesta in okolice. Sprevod je krenil po mestu. Z balkona hotela Krke je imel Stefan Radić govor. V tem je poudaril Radić najprej, da je treba napraviti tri poklone. Prvi poklon velja velikemu kralju Tomislavu, hrvaškemu seljaškemu kralju, ki je organiziral v svobodi hrvaški narod pred tisoč leti in ga vzel v svoje naročje takrat, ko je bila za to potreba največja. Velik je bil Tomislav zato, ker je ločil vero od papeža in oddelil cerkveno glavarstvo od narodnodržavnega. Drugi poklon velja našemu sinjemu morju, ki smo ga znali skozi stoletja obraniti in ki je naše in naših bratov Srbov in Slovencev. Naša skrb mora biti, da nam to morje ostane, da ga izkoristimo in da ustvarimo vse potrebne pridobitne zveze, tako da med nami ne bo siromakov. Tretji poklon velja narodni rdeči čepici, zlasti oni v Šibeniku in Dubrovniku, ki je bila desetletje in je še danes republikanska v seljaški demokraciji pod našim utnim seljaškim kraljem.

K tem trem poklonom je treba dodati tri pozdrave. Prvi pozdrav velja našim bratom v Ameriki, ki bodo zadržali od veselja, da je Kresimirovo mesto doseglo svoj cilj in razpelo krila miru in reda. Vsak, kdor bi hotel rušiti naš narodni sporazum, naj pade. Vzkliknimo našim bratom v Ameriki, ki so mnogo žrtvovali in glejmo, da ne bodo razočarani nad nami. Drugi pozdrav velja našemu Beogradu prej kakor Zagrebu, ker potrebuje več zdravlja. Zdravlja mu je treba ne po njegovi krivdi, temveč po krivdi Turkov, ki so ga zatirali do šestdesetih let, to je skoraj do včeraj, in ki so se šopirili po Beogradu in Šabcu, medtem ko so srbsko ljudstvo izrinili ven na sela. Samo Turčin in Cincar je smel biti v mestu, Slovan pa ne. To se še pozna v Beogradu, a Beograd se dviga in zbira svoje sile in bo vrgel cincarsko čaršijo na tla, tako da bo zazvenelo do Ljubljane in Zagreba.

Spoštujemo pridobitne sloje in vemo, da so v Beogradu in Zagrebu tudi dobri

in poštteni pridobitni krogi, so pa tam tudi trojti in črvi, ki ne smejo izpodjedati zdravih stebel naše mlade države.

Tretji pozdrav velja Zagrebu in Ljubljani skupaj. Naj živita obe mesti skupno v slogi in ljubezni. S temi pozdravi in pokloni naj se prične moje bivanje med vami. Mi se dosedaj še nismo videli, toda poznali smo se. Jaz sem vedno na Vas misli, zlasti v času obznane. Toda obznane ne bo več, temveč obstajala bo le seljaška ljubav in prijateljska sloga, ki vlada v naših organizacijah. Naš Jadran je naš cilj, zato je treba, da bo preslavljen tako, kakor je darovit in kakor mu je bogato njegovo drobovje. Velik je dan, ki ga slavimo. Zato živela hrvaška Dalmacija v nerazdružljivi zvezi z brati Srbi in Slovenci in živela hrvaška trobojnica, spopolnjena z divno rdečo čepico.

Za tem je bila v stolni cerkvi svečana božja služba, ki jo je daroval škof v staroslovenskem jeziku. Prisostvoval je tudi Stefan Radić in vsi zastopniki oblastev. Po božji službi je bila odkrita spominska plošča. Pri tej priložnosti sta govorila minister Stefan Radić in načelnik občine dr. Šime Vlašić. V tem svojem govoru je Radić najprej citiral epistolo sv. Pavla: »Bodite bratje, složni v misli, miru in ljubezni, ki je bila preje prečitana v cerkvi. Pravijo, da so danes vsi Hrvači širom domovine složni. To je velika stvar, kadar se štiri milijone Hrvatov združijo v eni misli in enem čustvu, ki obsega trpljenje in uspehe po 1000 letih. Mi smo na morju in na Donavi tako čvrsti, da nas nikdar nihče ne bo mogel izpodrinuti.

Slovenecm kličem, ne bojte se, bodite z nami. Bratu Srbu pa pravim: Junak, prešli so junaški časi in prišli so drugačni, ko se ne orje več niti z rdečim niti z železnim plugom niti z ameriškim traktorjem, ampak z drobnim peresom, s katerim se ustvarja kultura. — Dvignil se bo seljaški delavec, ki je bil pogažen in nam je vse dal, na mesto gospodarja. On nam je očeval zemljo, domovino in dušo. Dajmo mu to, kar potrebuje. — Naš je veliki cilj, spopolniti domovino od Egejskega do marmarskega morja in ustvariti veliko slovansko zajednico; evropsko zajednico in človečansko zajednico, ki se sedaj ustvarja v Zenevi.

PRIPRAVE ZA SESTANEK MALE ANTANTE V DUBROVNIKU.

Beograd, 21. decembra. Med našo, češkoslovaško in rumunsko vlado se vrše pogajanja, da se določi dan, ko se bodo sestali v Dubrovniku dr. Beneš, dr. Ninčić in Duca. Za sedaj je samo ustanovljeno, da bo konferenca v Dubrovniku. Ker je dr. Beneš neprimerno, da bi bila konferenca 20. januarja 1926, je naša vlada predlagala sestanek za prvo polovico februarja in se čaka sedaj na odgovor dr. Beneša in Duca, da se končno določi dan sestanka. Ob istem času, ko se sestanejo ministri zunanjih poslov Male antante, se mora vršiti tudi sestanek nacionalnega komiteja tiska Male antante.

ČESTITKE PAŠIČU OB NJEGOVI 80 LETNICI.

Beograd, 21. decembra. O priliki osemdesetletnice našega ministrskega predsednika Nikole Pašića je predsednik češkoslovaške vlade poslal brzojavko, v kateri izraža prijateljska čutila, ki jih ima ves češkoslovaški narod in mu čestita v svojem imenu in v imenu vlade in celega češkoslovaškega naroda.

Ministrski predsednik Pašić se je zahvalil takoj v svojem imenu in v imenu svojih kolegov in izrazil svojo srečo, da je doživel osvojenost bratskega češkoslovaškega naroda, našega zvestega zaveznika, po tolikih skupnih borbah in žrtvah.

VOLITVE NA BEOGRAJSKI UNIVERZI.

Beograd, 21. decembra. Včeraj so bile na beograjski univerzi volitve za novo upravo ustanove (fonda) za podporo siromašnih dijakov. Volitve so trajale ves dan. Izid volitev je bil znan šele ob 11. uri zvečer. Radikali so dobili 293 glasov, marksisti 265, davidovičevci 224, SDS 158, republikanci 146, zemljoradniki 21. Na volitvah prejšnjega leta so dobili radikali 505, marksisti 385, davidovičevci 286, republikanci 265, SDS 114 in zemljoradniki 53 glasov. V celem je tokrat glasovalo 1107. Razmerje članov uprave je v glavnem isto kakor lani, tako da dobe radikali 4, marksisti 3, davidovičevci 3, republikanci in SDS po 2 mandata, medtem ko lanski mandat zemljoradnikov pripade SDS.

Kam gre denar?

Včeraj sta se vršila v Ljubljani dva nujno potrebna in globoko utemeljena protestna shoda. Gospodarski krogi so protestirali proti previsokemu obdačenju, zlasti proti previsokim taksam, javni nameščenci vseh vrst pa proti preniknim plačam. Eni so protestirali vsled tega, ker morajo dati državi preveč, drugi pa, ker dobe od nje pre malo. In eni ko drugi so imeli prav.

Tako pa nastane novo vprašanje: Kam gre denar, ki ga plačujejo davkoplačevalci, da postajajo davki že oddaja zadostoval za plače uradnikom? Saj so plače nameščenecv prvo, za kar mora imeti vsak podjetnik denar in to velja tudi za državo, ki je največji podjetnik.

Mnenja smo, da je v vprašanju: kam gre denar? povedan ves problem. To liko davkov plačujejo naši davkoplačevalci, da postajajo davki že oddaja premoženja, da se kmetje zaradi

davkov zadolžujejo. In vendar nima država zadesi davkov. Kaj je nemara Jugoslavija tako revna ali njeni dolgovi tako visoki, da tudi največji davki ne spravijo državnih izdatkov v sklad z dohodki? Ne eno in ne drugo! Stvar je samo v tem, da se pri nas na eni strani meče denar skozi okno, na drugi strani pa ga ni tudi za najbolj potrebne stvari.

In zato mora biti štedenje glavna zahteva vseh strank in vse javnosti. Toda štedenje na pravem mestu. Pri državnih dobavah, pri delovanju raznih komisij, v upravi in v ministrstvih. Tu treba pričeti s štedenjem, ne pa pri onih, ki nič nimajo.

Kam gre denar? To vprašanje ne sme izginiti z dnevnega reda, ker le tako bodo prišli do svoje pravice davkoplačevalci, ki dajejo, in javni nameščenci, ki imajo dobiti.

Proti previsokim taksam.

Včeraj ob 11. dopoldne se je vršilo v veliki dvorani Narodnega doma protestno zborovanje naših gospodarskih in pridobitnih organizacij proti visokim in krivičnim predpisom novega taksnega zakona. Inicijativo za ta zbor je podala notarska zbornica, zastopane pa so bile poleg tudi vse pomembnejše gospodarske organizacije iz vse Slovenije. Navzoč je bil tudi zastopnik finančne delegacije in odbora za taksni zakon dr. Stegenšek.

Ob mnogobrojni udeležbi iz vseh pridobitnih stanov je otvoril zborovanje predsednik notarske zbornice notar Hudovernik, ki je pozdravil vse navzoče, zastopnike oblasti ter zastopnike posameznih gospodarskih korporacij. Za predsednika je bil izvoljen notar Aleksander Hudovernik, za zapisničarja pa konzulent Zagar in notar Tavzes.

Predsednik da nato besedo dr. Stegenšku, ki poda pozdrave finančnega delegata dr. Šavnika z željami k uspehu tega zborovanja. Med navzočimi, ki so na lastni koži okusili težko roko naše finančne uprave, ni imela ta izjava nikakega odmeva.

Nato je izbrpno referiral dr. Hudovernik o novem taksnem zakonu,

ki zna povzročiti ogromno škodo vsemu gospodarskemu življenju, zlasti imovini malih posestnikov. Novi taksni zakon našim razmeram ni prikladen, ker ni pregleden in jasein, in ker so vse pristojbine previsoke, zlasti pa zato, ker ni taksni zakon zgrajen na principu čiste progresivnosti.

Tako znaša pristojbina pri kupnih pogodbah čistih 6 odstotkov, kar je vsekakor preveč in zadene ta pristojbina zlasti manjše kupčije. Pri tem odpadejo tudi vse olajšave pri nakupu manjših kmečkih posestev, kar je tembolj krivično, če se pomisli, da je naša država agrarna in je pri tem obično prizadeto vse kmečko prebivalstvo, ki tvori večino v državi. Poprej so bila vsa poslopja, ki jih je lastnik uporabljal pri lastniškim prenosu do imobilarne vrednosti do 5000 K, pristojbine prosta, od 5000 do 10.000 K pa je znašala pristojbina kvečjemu pol odstotka vrednosti.

Referent zahteva, da se tudi sedaj predpisuje v tem slučaju le pristojbina do kvečjemu 1 in pol odstotka, v slučaju pa, da si prodajal in kupna stranka nista v sorodstvu, pa do pribitka pol ozirom tritetr celotne pristojbine. Ze iz socialnih ozirrov, da ne propadejo naša kmečka posestva, bi se morale sedanje pristojbine znižati. Da ne pospešuje stanovanjske bede, bi morala znižati država tudi prenosne pristojbine pri vseh stanovanjskih poslopih. Zahtevati bi bilo tudi, da država sploh znatno omili vse svoje takse na poslopja, ki služijo kot stanovanja.

Ko naš mali kmečki posestnik v času svoje starosti izroča posestvo svojemu sinu ali sorodniku, izgovori primerne odpravnine ostalim družinskim članom ter sebi vzdrževalnino. Takih pogodb v Srbiji sicer ne poznajo, vendar sledi, da je postopek v tem slučaju isti kot pri sestavljanju oporoke in država ne bi smela v tem slučaju predpisovati višjih pristojbin kot pri dedščinah. Dedščine so v znesku do pol milijona dinarjev ter pri prenosu na bližnje sorodnike sploh proste pristojbin, ne tako pa izročilne pogodbe, kakor bi človek logično pričakoval. Na te so predpisane ogromno visoke pristojbine. Neumestni in krivični so tudi pristojbinski predpisi pri darilnih pogodbah.

Vsako pristojbino je treba takoj plačati ob sklepu pogodbe, povrne se le, ako se pogodba razveljavi v največ 90 dneh. Ako se pa pogodba razveljavi recimo po preteku 1 leta, se pristojbina sploh ne vrne. To je velika anomalija v taksnem zakonu.

V primeru, da se proglasi mladoletno osebo polnoletnim, je treba plačati ogromno takso v znesku 500 Din, v slučaju pa, da n. pr. oče izpusti iz svoje očetovske oblasti hčer, ne plača za to nič, dasi je to isto kot proglašenje polnoletnosti. Iz tega primera se jasno vidi vsa netočnost in nedoslednost taksnega zakona.

Drugače kot po predpisih se izvajajo v praksi določbe glede zemljetknjižnih vpisov. Naš zemljetknjižni zakon ne pozna v resnici nikakih določb, nego samo sklepe. V slučaju izbrisa iz zemljetknjižne knjige določajo predpisi, da znaša taksa 50 Din, če se pa odloče ne izda, pa 20 Din. Da je to nesmisel, dokazuje dejstvo, da naš zemljetknjižni zakon izrecno določa, da mora sodnik vedno izdati sklep. Pa ne samo za zbris, tudi za zbrisanje služnosti, odkupne pravice, prepovedi odtujitve itd. — se predpisuje taksa 50 Din, kar pomenja naravnost razširitev taksnega zakona. Pomisliti je treba, da je v naših zemljetknjižnih knjigah še mnogo vknjiženih terjatev v zneskih 1, 2, 5, ali nekaj več dinarjev. V takih slučajih mora kmet pri zbrisu plačati skoraj 50-kratno, da celo 100-kratno takso kot pa je terjatev sama.

Naši kmetje, ki so imeli pred zemljiško knjigo nekdanj veliko spoštovanje, bodo ob takih razmerah izgubili to spoštovanje, terjatve in pravice se bodo kopičile, zemljiška knjiga bo prišla v nered, krediti pa bodo znatno trpeli.

V javnem interesu bi bilo, da so vpisi in izbrisi pod 200 Din kolka in takse prosti.

Referent je navedel par drastičnih primerov, kake pristojbine morata plačati prodajalec in kupovalec z neznatnimi zneski obremenjenih parcel. V slučaju prodaje 400 Din vrednega zemljišča mora kupovalec plačati 484 Din takse, torej za 84 Din več, kot je znašala kupnina sama.

S temi določili je posegel taksni zakon v živo meso manjših posestnikov, ki takih bremen ne zmorejo.

Ker v Srbiji še nimajo zemljiške knjige, nosijo ta bremena samo prečni. Posebno neumestna pa je naredba, ki jo ima gotovo le naša država, da proti določbam davčnega urada o taksah ni pritožbe.

V interesu vse javnosti je, da se takoj omili najbolj kričeča določila taksnega zakona, glede drugih pa naj se skliče skupna anketa strokovnjakov ter zastopnikov države in gospodarskih korporacij.

Referent je pozval na koncu vse pol. stranke in vse poslance, naj se brez razlike zavamejo za nujno spremenitev sedanjega taksnega zakona, pod katerim ravno Slovenija največ trpi.

Po odobravanju, ki je sledilo izvajanjem notarja Hudovernika, je dobil besedo zastopnik Zveze trgovskih gremijev ter Trgovske zbornice g. Zagar. Pridružil se je izvajanjem svojega predgovornika. Grajal je tendenco vlade, da poveča svoje dohodke z raznimi predpisi o neposrednih davkih, ker se je izenačenje taksnih in davčnih predpisov vedno izvršilo tako, da se more govoriti le o povišanju. Ostro je nastopil proti raznim previsokim in neumestnim taksam, kot proti

točnim pristojbina ter pristojbinam na žage, na tantijeme, na davčna in taksa naznana, proti taksum pri sodnijskih postopanjih, taksum na reklamo, vozila. Ogromne so tudi kazni, pa magari le za en dan zamude takse naznane. Kljub temu, da je vrednost nepremičnin padla za najmanj 40 odstotkov, se pobira taksa še vedno od vrednosti od 1. I. 1924.

Nato je govoril g. Frelj v imenu društva hišnih posestnikov. Protestiral je, da se ni vršila anketa glede taksnega zakona s sodelovanjem strokovnjakov in vseh gospodarskih organizacij. Pozivlje vse gospodarske činitele na skupno akcijo proti nezgodnemu davčnemu in taksnemu bremenu.

Nato je predsednik Hudovernik prečital obširno resolucijo, ki v glavnem predlaga omiljenje oziroma ukinitve raznih predpisov, ki jih je glavni referent omenjal že v svojem poročilu. V glavnem predlaga odpravo 6 odstotne pristojbine pri prodaji malih nepremičnin. V svrhu omiljenja stanovanjske bede naj se odpravi oziroma znižajo pristojbine pri prodaji stanovanjskih poslopij. Dalje naj se izenačijo predpisi glede izročilnih pogodb

z enimi glede dedščin. Pristojbine pri darilnih pogodbah naj se kasirajo šele tedaj, ko nastopi smrt darovalca. Naj se ukinejo takse na polnoletnost. Pri zemeljskih sklepkih se morajo pristojbine znatno omiliti, oziroma sploh odpraviti. Tudi določba, po kateri je vsaka pritožba nemogoča naj se odpravi ter naj se uvedejo zopet pristojbinski uradi. Resolucija dalje zahteva takojšnje sklicanje ankete, na kateri naj se ponovno pretresa taksoni zakon.

K resoluciji sta predlagala notar Grašič in dr. Drucker nekatere izpremembe; sprejet je bil tudi predlog gostilničarskih združenj, da se k resoluciji da dodatke, ki zahteva ukinitve sedanjih točnih taksov za prečanske kraje, ker se v teh itak pobira trošarina, ki je v Srbiji ne poznajo. Odpravijo naj se tudi vse pristojbine na vinske kleti in zaloge.

Po tem je bila resolucija dana na glasovanje ter bila soglasno sprejeta. Predsednik se je nato zahvalil vsem zastopnikom, navzočim in novinarjem ter ob triletju na 13. uro zaključil lepo uspešno zborovanje.

Sedaj pa na delo naši poslanci, da se taksona krivica odpravi!

Shod javnih nameščenec.

Danes ob 10. uri dopoldne se je vršilo v Ljudskem domu manifestacijsko zborovanje javnih nameščenec in upokojenec. Zborovanje je otvoril predsednik Osrednje zveze javnih nameščenec in upokojenec v Sloveniji Maks Lilek. Pozdravi vse navzoče, posebno pa dr. Pretnarja, zastopnika Trgovske zbornice, M. Celariča, zastopnika penzioniranih častnikov, časnikarstvo in nads. Gerziniča. Spomni se kralja kot pokrovitelja organizacije in predlaga brzojavko, v kateri mu izražajo zborovalci svojo udanost in ga spominjajo na svoje nevzdržno stanje. Brzojavka je bila soglasno sprejeta.

Predsednik v svojem uvodnem govoru pojasni, da se bodo vršila slična zborovanja po vseh krajih naše države. Dobili so odzive iz vseh krajev, le Hrvaška molči. Poudarja, kako žalostno je, da mora državni nameščenec, tisti, ki je jedro vsega velikega državnega aparata, razgledati na javnih shodih svojo bedo. Ta beda je tako velika, da če v najkrajšem času ne pride do izboljšanja, mora nameščenec materijalno popolnoma propasti. Poudarja, da ni bilo stanu, ki bi bil ob ustanovitvi države tako idealen in poln nad, kot je bil ravno državni nameščenec. Kdo, od njega, je delal takrat bolj za napredek države? In kakšno plačilo? Preziranje! Od vlade, od parlamenta in sploh od vseh merodajnih faktorjev. Ali more javni nameščenec to še nadalje prenašati? Ne!

Na shodu Glavnega Saveza je proti temu celokupna organizacija protestirala. In kaj je dobila? Obljube. In pri obljubah je ostalo. Poudarja, da so takemu položaju predvsem krivi nameščenci sami, tisti nameščenci, ki ostajajo izven organizacije in se udajajo letargiji. Tolažijo se, češ, delajte vi, ki ste organizirani. Če vi kaj dosežete, bomo istega deležni tudi mi. Ne vedo pa, da deklari ni organiziran vsak, je tudi organizacija brez moči. Celo tako daleč je že prišlo, da se je grozilo, da se organizacije razpusle.

Opozarja nadalje, koliko so dosegle organizacije uslužbenec v Avstriji, Franciji in drugih državah. Pri nas pa je dosedaj edini plus službena pragmatika, ki pa tudi ni najboljše za državne nameščence. Najbednejši med vsemi, državni upokojenec, še niso dobili ničesar.

Končno je prišel še stanovanjski zakon, ki je vzel aktivnemu še to, kar mu je prinesla pragmatika. Upokojenca pa je isti pahnil v bedo.

In redukcije? Kako so se vršile? Kaj so bili vzroki? Politična prepričanja — ali z eno besedo: strankarstvo.

Opominja zborujoče, kako je bilo pred zadnjimi volitvami. Vse stranke so obljubljale, tako da je državni nameščenec v resnici pričakoval zboljšanja. A kaj se je storilo? Niti ena stranka ni storila, kar je obljubila. Bile so kvečjemu interpelacije poslancev in s tem je bila zadeva rešena.

Poudarja, da nimajo nameščenci pričakovati od nikogar ničesar. Zaupati in opirati se morajo na svojo lastno moč; na moč organizacije.

Apelira končno na vse stranke, naj poskrbe pravčasno za izboljšanje, ker moč uslužbenec je tudi pri volilnih skrinjicah.

Politične vesti.

= Izjava ministra Nikića. Z ozirom na interpelacijo posl. Kremžarja, ki smo jo priobčili v soboto, je podal minister za šume in rude to izjavo: »Ker so seje skupščine odgodene, mi ni mogoče odgovoriti posl. Kremžarju v skupščini. Ker pa se mi zdi, da bi gospoda to rabila, da bi namreč v času, ki bi pretekel med njihovim vprašanjem in mojim odgovorom v skupščini, delala šumungo s svojimi klevetami, jim odgovorjam že sedaj: »Niti jaz, niti moja stranka nimamo prav nikakih zvez s Trboveljsko premogopkopno družbo, zlasti pa ne takih, o katerih govore gospodje v zvezi s propagandnim fondom Trboveljske. Ravno tako so neresnične trditve o mojih zvezah z drugimi podjetji, o čemur govore v interpelaciji. Ni mi treba naglašati, da so trditve »govori se« in »zanesljivega vira« popolnoma izmišljotine po velečastnih bratih v Kristusu.«

= »Jutro« in Trboveljska. Vse čisti vredno »Jutro« bi hotelo dati nam lekcije glede boja proti Trboveljski. In ne samo to! Tudi v pozni moralno ogroženega poštenjaka bi se rado ponašalo! Na te prazne besedne baharije treba konstatirati samo sledeče: Če bi »Jutro« pisalo proti Trboveljski tedaj, ko je bil minister za šume in rude član SDS in če bi se tedaj zgodilo vse to, kar je javnost pričakovala, tedaj vsa čast »Jutru« in SDS. Tako pa je vse govorjenje brez vsake cene. In ne zaleže niti toliko, da ne bi javnost znala, odkod sedanje ogorčenje. Pač boli, če so gotovi računi prekrizani.

Nato poda besedo zastopniku Trgovske zbornice dr. Pretnarju, ki se zahvali za povabilo na to zborovanje. Poudari, da se Zbornica zaveda, kako velikega pomena je dobro uredništvo, ki vsled slabega gnetenja položaja ni prisiljeno, da postane podkupljivo in korumpirano. Zato s prijateljskim gibanjem gleda na to gibanje in se bo zanj zanimala topla, kakor doslej.

V imenu penzioniranih oficirjev govori Martin Celarič, ki pojasni, kako nevzdržen je položaj tudi pri vpokojenih častnikih, posebno pri onih, ki se jim pravi »kronski upokojenec«. Navaja posamezne zgleds, kako mižerno se je ravnalo ob vpokojitvah, ko vpokojeni oficirji niti toliko niso imeli, da bi si kupili civilno obleko, v uniformi pa na cesto niso smeli. Spodbuja pa končno vse k slogu, ker samo v slogu je moč!

V imenu drž. upokojenec povzame besedo računski ravnatelj Anton Svetek (star 78 let), ki oriše, kako žalostno je stanje držav. upokojenec. Najhuje je za one, ki so bili vpokojeni tedaj, ko so bile še krone v veljavi. Zamenjale so se krone v dinarje, draginja je dan za dnem naraščala, a stanje kronskega upokojenca se ni izboljšalo. Prosili so in trkali, a se jim ni odprlo.

Za aktivne govori Josip Bekš, katerega govor izzevi v besede: Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango! Poziva vse one žive, ki se še niso udali letargiji, naj agitirajo, da bo organiziran slednji uslužbenec, ker zmagati bo tedaj, ko bodo vsi kot eden! — Prišli bodo, pravi nadalje, božični prazniki in marsikoga ne bo med nami. Brez njih bodo družine sede ob jastikah in ne bodo zavistne onim, ki bodo sedeli ob obloženih mizah. Spominjamo se jih, ki niso odoleteli. — Tudi treba se je ozreti naprej, tako konča, v dobo, ki mora priti in ki zahteva močnih mož, ki bodo, trnjeni o eno falango, dosegli, kar morajo doseči, to je človeku primerno življenje.

Za njim spregovori zopet predsednik M. Lilek, ki pojasni, koliko resolucij je bilo že odposlanih, a vse brez uspeha. Zato, pravi, je to zadnja resolucija, ki jo bodo poslali. Predno prečita resolucijo, predlaga še tri brzojavke in sicer: Prva Glavnemu savezu javnih činovnikov v Beogradu, druga ministrskemu predsedniku N. Pašiću in tretja predsedniku narodne skupščine g. Trifkoviću. V teh brzojavkah opominja organizacija na nevzdržno stanje drž. nameščenec in upokojenec in prosi nujne rešitve tega vprašanja. Enake brzojavke bodo odposlane iz vseh krajev države. Le za Hrvaško se ne ve, kako se bo odzvala.

Sledi čitanje resolucije, ki je bila po kratki debati, katere se je udeležil komisar Haskeličević, soglasno sprejeta.

Ob zaključku omeni predsednik še edino glasilo drž. nameščenec: »Naš glas«, za katero se je bati, da bo moralo, radi premajhnega števila naročnikov prenehati. Poudarja njegovo važnost in poziva navzoče, naj zanj agitirajo in po možnosti pridobijo tudi dopisnikov.

Nato zaključijo ob 12. uri zborovanje.

pitiburskega dogovora, je minister Hodža mnenja, da ta ne bi smel postati predmet strankarske debate. Posebni slovaški deželni zbor, z vsemi pravicami zakonodajnega zbora, pa je nesprejemljiv. Po ministrovem mnenju je Slovaška popolnoma zasigurana, če ji je v Čehoslovaški zajamčena popolna enakopravnost. — Slovaki so odklonili dr. Hodžino mnenje kot nesprejemljivo.

= Čehoslovaška vladna deklaracija. Na sobotni seji češkoslovaškega parlamenta je prečital ministrski predsednik Švehla deklaracijo vlade. Uvodoma spominja Švehla na pogajanja, ki so vedla do sestave sedanje vladne koalicije. Nato govori o zunanjih politiki ter se predvsem spominja Locarnske pogodbe. Pogodba s Francijo prica, da so odnosi z njo najboljši, toda čisto miroljubni. Arbitražna pogodba z Nemčijo je znatno izboljšala odnose z Nemčijo in pričakovati je, da pride do prav dobrega sosedstva. Politika vlade do Vatikana bo ostala neizpremenjena. Vlada bo upoštevala vse upravičene zahteve cerkve, toda obenem tudi odločno branila državne interese. — Nato je prečel Švehla na dotranjo politiko. Reforma uprave je postala nujna in se bo predvsem izvedla organizacija okrajnih zastopov. Finančna politika ostane neizpremenjena. Tudi davčna reforma je neodložljiva. Nato objavlja vladna deklaracija regulacijo uradniških plač in upa, da bo parlament skrbel tudi za potrebno kritje. Obširno govori vladna deklaracija o agrarni reformi, ki se mora dovršiti. Končno govori deklaracija o vojski in napoveduje skrajšanje službene dobe. Deklaracija je bila od poslancev večine glasno aklamirana.

= Politični program dr. Koča. Kot pogoj za vstop v vlado široke koalicije so zahtevali socialni demokrati, da se sprejme njih vladni program, ki so ga formulirali v 16 točkah. Dr. Koč je socialno-demokratske zahteve sprejel in na podlagi njih izdelal smernice za vlado široke koalicije. Kočov program torej odgovarja mišljenju večine nemških strank, tudi socialnih demokratov, ki niso vstopili v vlado samo zato, ker se boje prevzeti odgovornosti in so zato stali naknadno še nove zahteve. Kočov program obsega 20 točk, od katerih je zlasti važnih prvih 11, ki se tičejo samo političnih vprašanj. Tako zahteva Koč ureditev ustave in republike. Uvedle se ne bi sicer nobene nove določbe, ki bi omejevale svobodo državljanov, zato pa bi se obstoječe strogo izvajale in zlasti bi se gledalo, da bi vsi uradniki zastopali in zagovarjali ustavo. 2. Zunanja politika bi se nadaljevala v smislu dr. Luthera. Za evropski sporazum, enakopravnost in svobodo Nemčije je ter omejitve oboroževanja v vseh državah. 3. Izvedba samoupravne pravice narodov tudi tedaj, če gre za Nemce. Poglobitev odnosov do nemških manjšin v tujini. 4. Csovoboditev nemškega ozemlja. Pospešitev glasovanja v sarskem ozemlju. Enakopravnost Nemčije v zračnem prometu. 5. Vstop v Zvezo narodov v smislu izjave dr. Luthera. 6. Evropski gospodarski mir. Sporazum evropskih narodov glede produkcije in odjema. Udeležba Nemčije na svetovni gospodarski konferenci. 7. Pospeševanje prostega in zdravega gospodarskega tekmovanja. Proti kartelom. 8. Dvig kmetijstva. 9. Ureditev odškodninskega vprašanja bivšim nemškim knezom potom državnega zakona, ki bi bil veljaven tudi za nazaj. 10. Predložitev novega prosvetnega zakona, ki ima varovati svobodo prepričanja in pravice staršev. 11. Politična in verska enakopravnost pri nameščenju. Ostale točke so socialno politične in davčne ter odgovarjajo v glavnem zahtevam socialnih demokratov.

ZAKAJ BO RUMUNJA IZGUBILA BES-ARABJO.

Poleg mnogih drugih argumentov še tega: Na ulicah mesta Edince v Besarabiji je bil pred dnevi nabit ta razglas:

Rumunski oficirje mora prebivalstvo pozdravljati na ta način:

1. Vsak se mora ustaviti, obrniti se proti oficirju, prijazno smehljaje se odkriti in se gibek do zemlje prikloniti.

2. Da se prebivalstvo ta pozdrav nauči, se bo večkrat na dan nosila moja komandantska čepica po ulicah mesta. Vsakdo mora čepico glasom točke 1. tega razglosa pozdraviti.

Mestni komandant v Edineh:

Stotnik Dimitriu,
Policijski šef:
Elefterescu.

Ze v srednjem veku je Gesslerjev klobuk zbarkotiral Rumunski reacionarji pa najbrže mislijo, da žive še v starem veku.

Ni čuda, da Besarabija vedno bolj hrepeni po moderni Rusiji, pa čeprav je ta malo premoderna. Je pač to samo reakcija na prereakcionarno Rumunsko.

PRORACUN SOVJETSKE RUSIJE.

Vedno bolj napredujoča ureditev ruskega gospodarstva se tudi jasno vidi v proračunu sovjetske republike.

Leta 1923/24 je znašal proračun samo še 2096 milijonov evronev, l. 1924/25 že 2860.5 in za l. 1925/26 znaša proračun že 3778.6 milijonov evronev. Povdariti je pri tem, da izredni dohodki vedno bolj padajo in sicer od 251 milijonov v letu 1923/24, na 251 v naslednjem letu in na 158 v letošnjem.

Dohodki sovjetske republike so proračunjeni sledeče: 1695.4 mil. naj bi dali davki, 1445 železnice in pošta, 480.5 državna posestva in podjetja, 100 milijonov notranje posojila, 30 milijonov dobiček pri kovanem denarju in ostalo manjši dohodki.

Železnice in pošte so aktivne in sicer železnice za 50 milijonov, pošte pa za osem. Dohodki drugih državnih podjetij pa ne krijejo še svojih izdatkov.

Kljub dobri letini je zemljiški davek po novem proračunu zopet znižan in sicer od 345 milijonov na 235. Seljaška politika sovjeto postaja torej vedno močnejša. Od ostalih davkov naj bi dala trošarina 826 milijonov, carina 150, takse 150 milijonov. Trošarina na

špirituoze, sladkor in tobak znaša skoraj 4 petine vseh trošarinskih dohodkov. Ne more se torej reči, da bi bil davčni sistem sovjeto socialen.

Izdatki so proračunjeni sledeče: Vrhovna uprava 1911 milijonov, od teh gre 624.5 milijonov na vojsko in mornarico, 97 milijonov pa za ostale sovjetske urade. 530 milijonov dobe vlade zveznih republik, 246 pa lokalne uprave. Za izdatke državnega zaklada je proračunjenih 213 milijonov, rezervni in subvencijski fond dobi 200 milijonov.

Izredni izdatki so proračunjeni na 480 milijonov in bi se uporabili v prvi vrsti za investicije v poljedelstvu, za elektrifikacijo dežele, zadržištvo in za boj proti brezposelnosti.

Če se upošteva znižanje Rusije (za 17 odstotkov) in pa manjša vrednost denarja (indeks znaša v Rusiji 1.7), potem znaša sedanji proračun okoli 80 odstotkov proračuna iz leta 1913.

DELAVSKA AKADEMIJA.

Na dvanaestem večeru »Delavske akademije« v četrtek 17. t. m. je predaval izredni univ. profesor dr. Izidor Čankar. Predaval je o razvoju arhitekture od grške do baročne dobe. Grško stavbarstvo je ljubilo neprostrane stavbe, katerih slog je povsem odgovarjal naravnim zakonom in bil vedno le izraz teže in materije. Grki niso marali konstruirati in izumetničevati, pri njih je moralo biti vse naravno. Dokler je bila rimska arhitektura pod grškim vplivom, je istotako ljubila neprostrane stavbe, katerim pa je kmalu sledila reakcija v obliki ogromnih, prostornih poslopij kot n. pr. Panteon. Naslednja rimska, ki je imela stremljenje osvoboditi se teže materijalnosti ter je razbila enotnost prejšnjih arhitektur. Še bolj kipeča je bila gotška arhitektura, ki je izražala gibanja v daljavo in v višino in je povsem odpravila prejšnjo enotnost in preprostost. Ko se je gotška arhitektura izkristalizirala, je sledila reakcija, povrtno k starim klasičnim arhitekturam. Nastopila je renesansa, ki je ljubila zlasti reprezentančnost poslopij. Iz renesanse pa se je razvilo baročno stavbarstvo, ki je pri nas, zlasti v Ljubljani, ostavilo največ sledov. Barok poudarja predvsem posamezne člene stavbe na škodo celoti.

G. predavatelj je žel za svoje jasno, poljudno in brezlenčno predavanje obilo odobravanja. Predavanje so spremljale lepe skioptične slike. Po predavanju je Delavska glasbeno društvo zapelo par lepih pesmi.

Uprava »Zborov«, mesečne revije za novo zborovsko glasbo, katero izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, opozarja vse, ki se nameravajo na list naročiti, da store to takoj, ker se bo glasbeno književna priloga tiskala le v gotovem številu naklade in je pozneje ne bo mogoče več dobiti. Dosedanji naročniki »Zborov« naj nakažejo naročnino v znesku Din 40, po zadnji pošiljavi priloženi pološnici, novi naročniki pa naj se javijo po dopisnici na točen naslov: Uprava »Zborov«, pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

Silvestrova noč pevskega društva Ljubljanski Zvon dne 31. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma.

»ZENSKI SVET«.

Izšla je 12. številka »Zenskega sveta«. Tudi tega zvezka vsebina je pestra in zanimiva, kakor vedno. Lepe so črtice in pesmi, ki jih preveva božično občutje. Pod »Obrazi« in dušec, prinaša ta številka simpatične članek o naši pok. gospodinskih strokovnjakinji S. M. Lidični Purgaj. Skoda, da manjka k temu občutljivi portret, ki bi bil gotovo zanimiv. Zanimiv je članek izpod peresa A. Stebijeve. Kaj smo spoznale v Ameriki? »O dolžnosti staršev« piše Gizela F. »Klic delavske žene« Tončka Č. »Osnovne nauke o kozmetiki« dr. Fr. Debeve. Izvestja so bogata mišnega drobiža. Posebno lepa pa je priloga za ročna dela. S to številko zaključuje »Zenski svet« tretje leto svojega obstanka. Ako pregledamo prvi letnik, vidimo, da se je iz skromnega početka dvignil tretji letnik že zelo visoko. Velik je napredek, osobito na prilogah za ročna dela in za modo, kakor tudi na obširnih krojnih polah.

Slovenke tam preko ob sinjem morju so krepko zastavile svoje moči v nerazorano grudo slovenskega ženskega časopisa. Dolžnost nas svobodnih je, da jih v tem delu krepko podpiramo.

»Zenski svet« izhaja enkrat na mesec in stane celoletno Din 64, polletno Din 32. Prijave novih naročnic za leto 1926 sprejema uprava za Jugoslavijo v Ljubljani, Karlovska cesta 20-I. Naročnino je plačati vsaj četrtletno v naprej.

A. M. DOSTOJEVSKIJI: ZAPISKI IZ MRTVEGA DOMA.

roman v dveh delih, prevlel Vlad. Levstik. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Splošna knjižnica zvezek 59—60. I. del 260 strani, broš. Din 36, vez. Din 40. II. del 212 strani, broš. Din 30, vez. Din 40.

Veliki ruski pisatelj Dostojevskij, avtor »Besov« in »Idijota«, je podal v tem svetovnoznanim romanu plastično sliko življenja ruskih kaznjencev v takozvanih katorgah, utrjenih jejniških taborih v Sibiriji, v katerih morajo prestati civilni in vojaški obsojenci dolgoletne ali doživetne kazni. Uredba v katorgah, življenje kaznjencev v njih, do najmanjšega detajla, pretresljive zgodbe in zločini, ki so nesrečneže dovedli v te proslute jejniške naprave, razni čistokrvni ruski tipi, nadalje razni dogodki, neznatni ali usodopolni, ki se razvijajo v tem pestrem četudi enoličnem življenju; vse je opisano z detajlnostjo natančnosti in v mojstrskem slogu. Ta veliki, turobno veseli kos življenja ruskih obsojencev privede bralca tako močno, da s težkim utripom srca sledi pisatelju.

Dnevne vesti.

VPRASANJE OBSTOJA NEOKRNEJENE TEHNIŠKE FAKULTETE NA UNIVERZI V LJUBLJANI.

Podpisano. Uduženje smatra za neobhodno najnost objaviti svoje stališče napram napovedi krizi v tehniškem visokem šolstvu. Obraca se do merodajnih činiteljev s prošnjo, da se pri usodepolnem reševanju preureditve visokega šolstva zaslži in uvažuje tudi njegovo mnenje kot mnenje predstavnika strokovnjakov, ki imajo na stvari strokovni in povsem idealni interes. Glede nadaljnjega obstoja ljubljanske univerze v sedanjih sestavi se v polni meri pridružuje enodušnemu javnemu mnenju.

Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov Sekcija Ljubljana ugotavlja, da je tehniška fakulteta na ljubljanski univerzi dovršeno dejstvo ter činitelj, katerega obstoj je potreben za nadaljnji razvoj in napredek jugoslovenske kulture tembolj, ker se nahaja v obmejni pokrajini, katere splošni narodno-gospodarski prospek se tesno veže z obstojem in razvojem najvišje tehnične znanstvene institucije.

Okrnitev ali ukinitve tehniške fakultete bi povzročila nepopravljivo škodo državi, narodu in njegovi kulturi. Sestava tehniške fakultete po strokovnih oddelkih mora v strokovnem in znanstvenem interesu ostati taka, kakršna je in kakršna je narekovala zgodovina stoletnega razvoja tehniškega visokega šolstva. Ako izmed obstoječih oddelkov nastajemo vse: Gradbenega, arhitektnega, strojnega, elektrotehnika, rudarskega, kemijskega in geodetskega, moremo povdariti, da v interesu kulturnega napredka, v iskreni želji po vsestranskem razvoju države, katerega pogoj je prospek tehnične kulture, ne želimo in ne priporočamo ukinitve niti enega izmed teh oddelkov, počenši od matice vseh, to je od gradbenega oddelka, pa do ostalih, kateri so se po zakonih zgodovine iz njega razvili. Naša zahteva je torej ta, da naj ljubljanski univerzi ostane tehniška fakulteta popolna, neokrnjena, taka, kakršna je obsežna v sedanjih sestavi.

Uduženje jugoslovenskih inženjera i arhitekta, Sekcija Ljubljana.

NOVI CESTNI PREDPISI.

Člen 33 zakona o proračunskih dvanajstih-nah za mesec december 1925 in januar, februar ter marec 1926 določa, da mora od 1. januarja 1926 vsak voz bodisi z živalsko vprego, bodisi z motorno silo voziti samo na desni strani ceste in pustiti levo polovico prosto za vozove, ki prihajajo v nasprotni smeri.

Da se bo mogel cestni promet vršiti brez ovir ni brez nesreč, se vsakdo opozarja, da se točno ravna po novem predpisu, ker se bodo vsi prestopki strogo kaznovali.

Po določbah predpisov se je bilo treba v obče ogibati na levo in prehitevati na desno. Od 1. januarja 1926 se pa mora vsak voz naj bo z živalsko vprego ali z motorno silo ali ročni voz ali kolo ogibati na desno in prehitevati ne samo na levo, torej ravno nasprotno kot doslej, ampak tudi vedno voziti na desni strani v smeri vožnje, tako da je vožnja po sredi ceste nedopustna. Novi predpisi veljajo enotno za celo državo.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1925.

Za velikega župana ljublj. oblasti načelnik: Kremenšek, s. r.

— Lovro Tepina. V petek je nenadoma preminul višji živinodržavnik in ravnatelj drž. podkovske šole Lovro Tepina. Z njim je izgubil slovenski kmet svojega odličnega prijatelja, slovenski narod pa zvestega delavca. Pokojni Tepina je bil mož dela. Vsak poziv ga je našel pripravljenega in vedno je bilo njegovo delo sigurno in dobro izvršeno. In sicer vedno brez plačila. Zlasti veliko hvvalo pa so dolžni pokojnemu Tepini konje-rejci za njegovo požrtvovalno delo v konje-rejskem oddelku Kmetijske družbe. Pa tudi ljubljanski velesojem in naši športniki so spoznali delavnost in sposobnost pokojnika.

— Lovro Tepina je bil tudi zelo delaven kot publicist in si je na tem polju pridobil posebnih zaslug. — Po svojem mišljenju je bil Lovro Tepina odločen pristaš SDS, ki pa pri vsej svoji odločnosti ni poznal zagrizenosti. Zato je bil povsodi cenjen in spoštovan in to je dokazal tudi njegov lep sprevod. Bodi ohranjen Lovro Tepini časten spomin! Naše sožalje težko prizadeti rodbini.

— Vojni obvezniki letnikov 1875 do 1905. Ki iz kateregakoli razloga doslej niso bili zapriženi, se opozarjajo na razglas, ki je nastal na mestni deski.

— Za pobijanje analfabetstva. Ministrstvo prosvete je započelo energično akcijo za pobijanje analfabetstva. Akcija se bo vodila po posebnem načrtu. Ministrstvo razpisuje te dni vsem prosvetnim ustanovam daljši razpis z navodili. Razven tega se nagrade za pouk nepismenih znatno zvišajo.

— Zdravniški urad za zavarovanje delavcev. Centralna uprava urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je odredila, da se sprejemajo odseji za zdravniške urade za zavarovanje delavcev samo kandidati v starosti pod 40 let. Taki kandidati so namreč v stanu obiskovati bolnike po hišah bolj pogosto kot starejši.

— Subvencija za zagrebško menso akademico. Ministrstvo prosvete je odobrilo za zagrebško menso akademico subvencijo 50.000 dinarjev. Subvencija se izplača v kratkem.

— Mednarodni kongres železničarjev. V Moskvi v Moskvi zboruje te dni mednarodni kongres železničarjev, ki se ga udeležujejo delegati iz Rusije, Japonske, Nemčije, Estlandske, Litavske in severnih držav.

— Pomiloščenje na Madžarskem. »Magyar-ország« poroča, da bo o božiču pomiloščenih 25 legitimističnih oficirjev, ki so se udeležili oktobrskega Karlovega puča ter bili nato obsojeni radi veleizdaje. Istotako

bosta amnestirana bivši notranji minister Beniczky in po tiskovnem zakonu na 6 mesecev obsojeni glavni urednik socialdemokratske »Nepszava«, Vanczak.

— Razpisana mesta na univerzi. Rektorat ljubljanske univerze razpisuje na tehnični fakulteti asistentno mesto pri stolici za splošno strojeslovje in asistentno mesto pri stolici za mineralogijo in petrografijo. Asistent pri stolici za splošno strojeslovje mora biti diplomiran inženjer strojne stroke, asistent pri stolici za mineralogijo in petrografijo pa diplomiran filozof-prirodopisno geografske stroke.

— Odda se mesto pisarniškega uradnika pri okrajnem sodišču v Kamniku, na državnih osnovnih šoli v Dolnji Lendavi pa mesto šolskega sluga.

— Odlikovanje. Minister za prosveto Stjepan Radić je bil odlikovan z redom sv. Save I. vrste. Z redom sv. Save IV. razreda so odlikovani dr. Josip Kavčič, inspektor ministristva pravde, generalštabni podpolkovnik Anton Lokar ter podpolkovnik Karel Potonik. Z redom sv. Save III. razreda pa Fran Vilfan, namestnik stalnega delegata naše vlade pri mednarodni donavski komisiji v Bratislavi.

— Iz konzularne službe. Za pisarja v 8. skupini I. kategorije pri generalnem konzulatu v Budimpešti je imenovan Teo Vodusek, doslej v službi pri generalnem konzulatu v Bukarešti.

— Nov inženjer. Na tehniški fakulteti ljubljanske univerze je diplomiral tehnik Franc Smolek iz Novega mesta.

— Iz zdravstvene službe. Dr. Jakob Turk je imenovan za okrajnega zdravnika v severnem zdravstvenem okrožju.

— Iz državne službe. Iz 7. v 6. stopnjo I. kategorije sta pomaknjena inženjerja Alojz Stranec pri hidrotehničnem oddelku v Ljubljani in inženjer France Lampe v Mariboru; Leon Levicki, tajnik pri oblastnem hidrotehničnem oddelku v Ljubljani, pa v 1. skupino II. kategorije. — Okrajni komisar dr. Ivan Osojnik je pridružen v službovanje okrajnemu agrarnemu uradu v Maribor.

— Napredovanje v poštni službi. S kraljevim ukazom je napredoval Jože Dular, poštni uradnik v Ljubljani, iz 3. v 2. skupino II. kategorije. Obenem je napredoval pri pošti Beograd 2 poštni ambulančni uradnik Alojz Knez iz 4. skupine v 3. skupino, ki je s tem imenovanjem dosegel svoj čin kot najmlajši poštni uradnik v naši državi. Iskreno čestitamo!

— Zeleniška nesreča v Petravniku. Te dni sta trčila na progi med Pilo-Dolcem dva tovorna vlaka. Karambola je bila tako močna, da sta skočila oba stroja s tira. Eden od strojevodij je bil težko poškodovan ter je kmalu nato umrl v bolnici v Petravniku. Eden od kurjačev se bori s smrtjo. 16 ponikov je težje ali lažje ranjenih. Kolikor je preiskava dosedaj ugotovila, je povzročilo nesrečo dejstvo, da je onemogočil sneg pravokotno telefonsko obveščeno druge postaje glede prihoda vlaka.

— Nenavadna nesreča. 25-letna Antonija Chvojka v Vranovu pri Chrudimu je hotela potegniti iz miznice, v kateri se je nahajal nabasan revolver, nit. Pri tem se je samokres izprožil in kroglja je zadela ženo v srce. Chvojka je obležala na mestu mrtva.

— Hiša se je porušila. Iz Milana poročajo: V Potenzi se je nenadoma zrušila trinadstropna hiša. Izpod razvalin so izvele 7 mrtvih in 17 težko poškodovanih oseb.

— Eksplozijska katastrofa. V mlinu v Schönbergu pri Bensheimu se je pripetila te dni velika eksplozijska katastrofa. Posestnik je popravil v navzočnosti več sosedov zamrzli avtomotor. Pri tem se je voz užgal, vsled česar je eksplodiral bencin. Od v bližini stoječih oseb je bilo 12 težko ranjenih.

— 12 leten morilec. Seljak Peter Gvozdenič in njegova sosedka, vdova Soka Travica v Kumanovem sta živele že dalje časa v hudem sovražstvu. Te dni je priložnost Gvozdenič z vilami v rokah na Travičino dvorišče ter jel preganjati prestrašeno žensko iz enega kota v drugega, grozeč ji, da jo umori ter odnese njena čreva na vilah domov na gnoj. Medtem je skočil njen 12-letni sin Dimitrije v hišo po nabasano karabinko. Vrnivši se je prosil kmeta, naj pusti vendar njegovo mater živeti, toda kmet se za njegovo prošnjo ni zmenil, pač pa mu je zagrozil, da pride pozneje tudi on na vrsto. Končno se je upehana ženska pred pragom hiše onesvestila. V trenutku, ko jo je hotel razjarjeni kmet zabosti, je počil strel in Gvozdenič se je zgrudil smrtno zadet na zemljo. Dimitrije ga je pogodil v grlo. Nato so prihiteli sosede ter izročili jokajočega dečka orožnikom.

— Steiger oproščen. Leta 1924 je bil poizkušen v Lvovu atentat na predsednika poljske republike. Atentator je vrget proti njemu bombo ter pobegnil. Kot dozdnevni storilec je bil prijet mlad trgovec nastavljenec, žid Steiger. Postavili so ga pred preki sod, kjer je manjkalo za las, da ni bil obsojen na smrt. Rešil ga je glas samo enega sodnika. Nato je bil izročen rednemu sodišču, do obravnave je prišlo šele sedaj. Po več tednov trajajočem razpravljanju pred poroto je bil Steiger te dni z 8 proti 4 glasovi oproščen. Obravnava je vzbujala v Lvovu velikansko senzacijo. Porotna dvorana je bila vedno zasedena do zadnjega kotička. Pred sodnim poslopjem je čakala na sodbo tisočglava množica. V židovskih sinagogah so se vršile vsak dan molitve za njegovo oprostitev. Steiger je jel po razglasitvi sodbe krčevito jokati. V preiskovalnem zaporu je sedel od 5. septembra 1924.

— Senzacionalen proces v Angliji. Bivši varžnik Halley Morris se je naveličal velkomestnega življenja v Londonu ter si kupil krasen srednjeveški grad v Pippingfordparku. V samotnem gradu je živel z neko Rusinjo popolnoma ločen od sveta, za zabavo pa si je uredil v gradu pravcati harem. Inseriral je v časopisih oglase, da išče guvernanto za svoje otroke ali pa družabnico za svojo ženo.

Od ponudnic mu je izbirala Rusinja najlepše, večinoma mladoletne deklice ter mu jih dovažala na grad, kjer so živele nato po par tednov prostovoljno ali pa neprostovoljno. Končno se je posrečilo eni od njih, ki jim življenje na gradu ni ugajalo, pobegniti, narkar so vložili njeni starši ovadbo in tako je prišlo, da je sedel Morris te dni radi zapeljavanja mladoletnih deklic in nepravilne omejitve osebne svobode na zatožni klopi. Prijavljenih je 36 slučajev. Seveda s tem register Morrisovih grehov ni izčrpan, ker starši mnogih deklic iz razumljivih razlogov molče. Morris je med tem Rusinjo poročil ter tako preprečil, da bi bila zoper njega pričala. Morris je bil obsojen na 3 leta, njegova žena pa na 9 mesecev prisilnega dela.

— Zaradi lepih oči Romunke. Bivši blagajnik broderskega sindikata v Beogradu Vojislav Savić se je pred letom dni zaljubil preko ušes v romunsko krasotico Pavlino Jovanici. Da je mogel zadovoljiti vsako njeno neskrbno željo, je defraudiral tekem časa 226.565 Din. Njegovim malverzacijam pa so prišli kmalu na sled, narkar je bil aretiran, dočim jo je lepa Pavlina popihala preko meje. Te dni je bil Savić obsojen na 5 let težke jebe.

— Preganjanje nesolidnih trgovcev v Sarajevu. Sarajevske oblasti so začele energično akcijo zoper trgovce, prikrajšavajo z nesolidnim obratovanjem svoje upnike. Te dni so aretirali nekega takega sleparja, ki je hotel oškodovati svoje upnike s fingiranimi vkajžbamami.

Če kupite pri

TEKSTILBAZARJU

LJUBLJANA, Krekov trg 10/I.

blago v ostankih, se oblečete najceneje

— Samoprijava defraudanta. Te dni se je prijavil na dunajski policiji načelnik hranilnega društva »Schroell« Michael Majorowicz ter izpovedal, da je ponesrežil 6900 šilingov vlog, ki jih je imel izplačati ta dan članom. Medtem, ko je bil Majorowicz na policiji, so čakali člani v neki gostilni na denar. Uložniki pripadajo večinoma siromašnim slojem.

— Aretacija mednarodnega pustolovca. V Budimpešti so aretirali Andreja Farago, enega od najbolj nevarnih in premetenih mednarodnih pustolovcev. Svoj največji rop je izvršil meseca julija leta 1923 v Parizu. V nekem varietetu se je seznanil s plesalko Arago, ki so jo našli par ur kasneje v nekem hotelu nezvesto. Ko se je zavedla, je izpovedala, da se je seznanila v varietetu z nekim madžarskim gospodom, ki jo je spremljal v hotel, kjer se je polastila nenadoma neodoljiva utrujenost, tako da je trdno zaspala. Policija je ugotovila, da je Farago plesalko kloroformiral, narkar ji je ukradel 250.000 frankov vredne dragulje ter izginil brez sledu. Pozneje je izvršil v Madridu, Lisabonu, Rimu, Milanu in na Dunaju več velikih goljufij s poltorajimi čelki. Pred par dnevi je izjavil v Budimpešti nekemu trgovcu več tisoč levov, narkar je padel končno oblastim v past.

— Bojazljiv tihotapec. Te dni se je pripeljal iz Špilja v Avstriji preko meje neki tihotapec, ki je imel pri sebi 90 kg saharina. Ko ga je hotel carinski organ kontrolirati, se je mož tako prestrašil, da je skočil iz vozečega vlaka ter pobegnil.

— Upor v jetišnici. V kaznilnici v Landsbergu ob Wartu sedi že več mesecev več članov takozvane nemške črne armade, ki imajo na vesti večje število političnih umorov. Vodja omenjene armade, nadporočnik Schultz, višji praporščak Glaser, narednik Klappe-Rot, podčastnik Schieber in še par drugih morilcev, se je sporazumelo z dvema kaznjencema, da jim omogočita proti nagradi 5000 mark beg. V eni od zadnjih noči sta pozvonila kaznjenca pazniku. Ko je prišel paznik v njuno celico, sta navadila nanj ter mu hotela odvzeti ključke. To bi se jima bilo tudi posrečilo, da mu ni prihitel na pomoč neki kaznjavec, ki opravlja hišna dela, in ki je prikladal več drugih paznikov, vsled česar se je beg ponesrečil.

— Kaznovani orjunaši. Na dan proslave tisočletnice hrvatskega kraljevstva je prišlo v Dubrovnik med orjunaši in hanaovci do pretepa. Radi tega so bili sedaj obsojeni člani Orjuna M. Zile na 20 dni, Josip Silović na 20 dni, Vice Diskov na 15, Ivo Antinović in Nikola Turka pa vsak na 10 dni zapora. Dva hanaovca sta bila pa kaznovana z denarnimi globami, vsak na 200 Din.

— Skandal v gledališču. V enem od najelegantnejših pariških gledališč je prišlo te dni do skandala, kakršnega pariška gledališka kronika ne pozna. V gledališču se igra že par tednov Gauderova veseliga »La fagon de se donner«. Glavno ulogo je igrala doslej igralka Jeanne Renoir, znana krasotica. Ker je izpadla kritika zanj neugodno, je poverilo gledališko vodstvo ulogo gosposdici Caillot. Primadona pa ni hotela odstopiti. Ko je bilo treba pri zadnji reprizi nastopiti, sta se hoteli podati na oder obe igralki. Za kulisami sta trčili skupaj. Razvil se je ljut prepir. Renoirova je svojo rivalinjo opsovala in opljuvala. Neprijetnemu prizoru je napravil konec ravnatelj, ki je prijel Renoirovo za roko, jo peljal v njeno sobo ter zaklenil. Scena je bila tako burna, da so čuli prepir tudi v prvih vrstah sedežev gledalci. Stvar bo končala pred sodiščem, ker toži igralka ravnatelja za oškodnino ter je vložila vrhu tega zoper njega ovadbo radi nepravilne omejitve osebne svobode.

— Mesto fliakerja — aeroplan. Stavbeni podjetnik Lujo Karlovski v Vukovaru je prosil pri pristojnem ministrstvu za dovoljenje, da sme imeti za svojo osebno uporabo letalo. Dobil je dovoljenje, toda obenem so mu svetovali, da naj kupi aeroplan šele, ko se bodo

gradili civilni aeroplani v naši državi in bodo izdani predpisi za zračni promet.

— Orožnik — dezertir. Anton Kralj iz Trebše pri Trstu, orožnik v Šmarju pri Jelšah, je vzel par dni dopusta, ki ga je uporabil za to, da je osleparil nekega znanca v Ljubljani za civilno obleko ter dezertiral v Italijo.

— Rekord v razporokah. Iz Newyorka poročajo o neki gospe Le Forges, ki je dosegla rekord v razporokah. Pred 30 leti, ko je stela 14 let, se je poročila prvič, nedavno pa trinajstič. Njen prvi mož je imel neprijetno lastnost, da je ženo rad pretepaval. Zato mu je dala slovo. Drugi je bil dolgooprstnež. Ker se je spozabil med drugim tudi nad lastnino svoje žene, se ji je zameril. Tretji je bil prevelik prijatelj alkohola, četrti pa neznaega spola, zato je oba doletela ista usoda kot prva dva. Peti je bil prismojknjen sportnik, za delo pa ni maral. Radi tega in pa, ker se je pogostokrat tudi z ženo uril v roko borbi, je bil odslavljen. Šesti je bil preveč bojeviti. Pognal je hčerko svoje žene iz hiše ter oddal za njo še par strelcev. Tudi sedmi se ji je kmalu zameril, narkar se je poročila osmič. Radi neke formalne napake je oblast zakon razveljavila, narkar se je poročila žnica z drugim. Kmalu pa si ji je zahotelo po prejšnjem, ki je postal vsled tega njen deseti mož. Ker se je udal pijati, je bilo zakonskega življenja zopet kmalu konec. Nato je ostala ženska nekaj časa sama, dokler se ni zadnji mož povrnil ter skesano objubil, da se poboljša, narkar ga je poročila tretjič, toda le za malo časa. Tudi z dvanaejstim ni imela sreče. Bil ji je namreč nezvest in tako je postal sedaj gospod Le Forges trinajsti mož 44-letne ženske. Da bi bil zakon sprčo burnih izkušenj mladoporočene matrone srecen, je dvomiti.

— Bernard Shaw in lepa plesalka. Eni od najlepših ameriških plesalk so zmešale možgančke ideje, ki jih je iznesel eugenetik profesor Wiggam o razmerju med žensko lepoto in inteligenco. Galantni profesor se bori na primer za pravico ubogih krasotic do tega, da se jih ne smatra kar meni nič tebi nič za neumne. Da se mu izkaže lepa plesalka za to hvaležna, je prišla na originalno idejo. Povabila je Shawa, da se loti nemudoma težkega dela ustvaritve nove generacije v praksi, pisala mu je sledeče pismo: »Vi ste največji sodobni mislec, jaz pa ena od najlepših žensk na svetu. Po principu profesorja Wiggama sledi iz tega, da ustvariva lahko najpopolnejšega otroka, ki ga je videl svet.« Toda nevdušni Shaw ji je odgovoril: »Popolnoma se strinjam z Vašim mnenjem, da sem največji sodobni mislec in ne dvomim o tem, da ste Vi najlepša ženska na svetu, toda utegnito bi se zgoditi, da bi imel najin sin mojo zunanost in Vaše možgane. Radi tega sem moral na svoje največje obžalovanje vreti Vašo ljubeznjivo ponudbo v kož, sicer se Vam pa prisrčno zahvaljujem ter Vam zagotavljam, da Vas visoko cenim.«

— Kratka krila in dolge hlače. Neki sotrudnik pariškega »Oeuvre« je vprašal te dni nekega modnega izvedenca, če ostane kratko krilo v damski modi prihodnjega leta še vedno v veljavi. Dobil je prireditel odgovor. Pač pa je izjavil strokovnjak žurnalistu, da postanejo hlače daljše, tako, da se bodo videle izpod krila. Zdi se torej, da se vračamo polagoma h krinolini.

— Bodimo praktični. Če kupuješ za Božič darila bodisi odraslim, kakor tudi otrokom, potem kupuj z ozirom na današnje težke življenjske razmere samo res praktične stvari pred vsem obleko, perilo in sploh raznovrstno manufakturo. Vsa nadaljnja pojasnila in dobre nasvete v tem oziru dobiš v »Oblačilnic« na Miklošičevi cesti, kamor se sploh oglasi, predno kaj kupiš za Božič ali Novo leto.

Ljubljana.

— Probudin velikonočni izlet v Italijo. Odhod iz Ljubljane v torek 30. marca 1926 ob 12.15 preko Trsta v Florencio, Rim, Neapelj (Capri ali Vezuv), Ancona, s parnikom na Reko. Vrnitev v Ljubljano v torek 6. aprila. Stroški za prenočišča, hrano, vstopnine, autobuse in vožnjo z brzovlakom v III. razredu 2500 Din, v II. razredu 2850 Din, ki se plačajo v 3. obrokih in sicer prva tretjina tekom januarja, druga februarja, tretja do 10. marca. Položnice na razpolago. Število udeležencev 40. Prijave na »Probudac«, gospodarski odsek, Tehniška srednja šola v Ljubljani.

— Gospod dr. I. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani je pristopil k Društvu za raziskavanje jam kot ustanovnik in nam izročil 500 Din pod geslom: »Samo in edino v kulturi leži moč slovenskega naroda«. Iskrena mu hvala. Želimo vnetemu prijatelju prirode in odličnemu kulturnemu delavcu obilo posnemačev!

Ljubljanska porota.

Ljubljana, dne 19. dec.

Senatu predseduje viš. dež. svetnik dr. Kaiser, votanta sta sod. svet. dr. Gaber in sodn. dr. Juvenc. Državni pravdnik Lavrenčak, zagovorniki: dr. Adlešič, dr. Pirc, dr. Frlan, dr. Treo, dr. Vovk, dr. Tekavčič, dr. Jelenc.

Fantovski pretep v Logu pri Brezovici. — Radi uboja se zagovarja sedem obtožencev. Takoj ob začetku razprave nabito polna dvorana. Skoro vse klopi so zasedene po crožništvu, ki predstavlja poleg Ločanov, ki obtožence poznajo, glavni del poslušalcev. Na zatožni klopi sedi 7 mladoletnih kmečkih fantov, na katero jih je privedla tista tradicionalna, nespametna in nič manj surova razvada, da se stepejo povsod in ob vsaki še tako slovesni priliki. Kdor nima korajže za tepež, ni fant, kdor se premalo pridruša in premalo razgraja, ta nima pravice do deklet. Kako pogubna in uničujoča je ta miselnost, nam kaže slučaj pretepa v Logu, katerega posledica je bil uboj 21 letnega Jerneja Pleška in vsled katerega so pred današnjo poroto obtoženi sledeči fantje:

Janez Filipič, roj. 1901 v Logu, posestnikov sin, Francelj Jože, roj. 1901, delavec iz Plešivce, Anton Filipič, roj. 1904 v Leobnu, posestnikov sin, France Čamernek, roj. 1902 v Logu, posestnikov sin Rudolf Osenek, rojen v Ameriki l. 1905, hlapec na Vrhniki, France Janša, rojen 1902 v Logu, tesar in Leopold Mauser, roj. 1906 na Plešivci.

Letos v nedeljo pred Martinovo so se fantje iz Loga in Plešivce v gostilni pri Vrbičku v Logu od plesa in vina razgrelji in sprli. Kakor običajno so bila tudi tu vzrok dekleta, ki jih morajo fantje »varovati«. Grupa iz Loga se je dogovorila, da one zvečer, ko bo popolna tema, počaka za županoviča hlevom kraj plota in jih napade. Ko so se torej Plešivci, med katerimi najmočnejši in najglasnejši je bil Jernej Pleško, vračali domov, so Ložani planili iz zasede, oboroženi s kolec, prekljami, rovnkami in motikami, nanje in takoj pobili na tla Jerneja Pleška, ostali pa so zbežali. Ušel je tudi Ivan Kavčnik, ki je šel poleg pozneje mrtvega tovariša.

Zagovarjajo se tako, da drug drugega izdajajo in skoro nihče noče biti odgovoren. Prvi je bil zaslišan Janez Filipič, ki trdi, da je v času uboja stal ob plotu in da je šele potem, ko je bil Pleško že na tleh, šel pogledat, kaj je. »Jaz nisem nič udaril!« pravi. Predsednik: »Zakaj pa niste udarili?« »Ker se mi je zdelo, da ima že dosti. Udarila sta samo Čamernek in Osenek, kakor je Pleško padel, ona dva pa sta stekla za drugimi. Jaz sem posvetil in videl, da je preveč dobil. Šel sem klicat učitelja, da bi pomagal.« Izpove tudi, da ne ve, če je bil navzoč pri pretepu tudi Janša.

Jože Francelj pravi, da ni nič kriv, da je šel zraven zato, ker se je bal zamere. »Samo gledat bom šov, udaru pa nabom,« pravi in izpove, da so se zmenili, da bodo napadli na Čamernekov žvižg. Na vprašanje, kdo je prvi udaril, imenuje Osenka, J. Filipiča in Čamernika. Ali je bil Janša poleg ali ne, ne ve.

Anton Filipič opiše dogodek približno tako, kot prva dva, pravi, da sam ni tepel, ker mu je bilo vsled pijače slabo. Natanko ne ve ničesar, slišal je, da je zaropotalo, kdo pa

ga je udaril ni videl, ker je bila tema in je dež rosil.

Franc Čamernek pravi, da v začetku zato ni hotel priznati, ker se je bal kazni. Izpove, da je prvi dejal, da jih nabijejo Jan. Filipič, klicat pa jih je prišel Francelj. Osenek je prinesel od doma dve rovnici, eno zase in eno za Čamernika, katero je pa ta proč vrge. Udeleženi so bili vsi obtoženci, samo za Janšo ne ve. Pravi, da je imel Jan. Filipič motiko in Francelj slajšlec, on sam pa »šilke od motike«.

Rudolf Osenek prizna, da je imel rovnico, da je udaril Pleška; kam ne ve. Prizna tudi, da je udaril Pleška; kam, ne ve. Prizna tudi, hudič, vse bomo pobili!

France Janša pravi, da ni nič kriv, da spleh ne ve, kako je bilo, ker ga ni bilo zraven, kljub temu, da je vedel, da se bodo tepli. Šele, ko je bil Pleško ubit, je prišel zraven s količkom.

Izpoved L. Mauserja se povečini ujema z drugimi, pravi, da on ni tepel, kar so deloma tudi drugi potrdili.

Priča Ivan Kavčnik izpove, da on in njegovi tovariši niso vedeli za napad, kar potrjuje tudi dejstvo, da so šli domov v razdalji po dva in dva. On in Pleško sta šla skupaj zadnja, ko so na nju navalili Ložani. Na vprašanje, zakaj je zbežal, ko so oni skočili, pravi: »Ja, kaj bo čakal, da bom še jaz dobu.« Kdo je bil prvi, ne ve.

Po zaslišanju druge priče Jožeta Logarja, ki ne ve nič pomembnega, razen, da Janše ni bilo zraven umakne državni pravdnik obtožbo proti Janši, kakor je bil ta izpuščen. Razprava se je prekinila. Nadaljuje se ob treh popoldne.

Zaslišana sta zdravnik dr. Novak in dr. Čremošnjik, ki ugotovita, da je dobil Pleško v glavnem tri rane, od katerih sta bili dve smrtni. Dobil je pa še več drugih ran po telesu. Smrt je nastopila radi zastupljenja krvi. Porotnikom je stavljenih šest glavnih vprašanj in sicer, glede vsakega posameznika, ali je ravnal, ne sicer z namenom ubiti ga, temveč z drugim sovražnim namenom, tako, da je Jernej Pleško umrl.

Porotniki so skoro vsa vprašanja soglasno potrdili, kakor so bili obsojeni: Janez Filipič, Fran Čamernek in Rudolf Osenek vsak na dve in pol leta težke ječe, Jože Francelj na poldrugo leto težke ječe, Anton Filipič in Leopold Mauser pa vsak na eno leto težke ječe, poostrene vsako leto s postom in trdim ležiščem.

Obsojeni so bili nadalje še na poravnavo sednih, pogrebni in drugih stroškov. Odškodnino 30.000 Din, katero je oče zahteval za umrlega, je sodišče zavrnilo.

S to razpravo je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

Najbolj hvaležna in česu primerna
BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA SO
TRPEŽNA GORKA OBUTEV
IN OBLAČILA
Za mal denar nabavite vse vrste istih
edinole v detajlni trgovini konfekcijske
tovarne
FRAN DERENDA & CIE
LJUBLJANA
Gradišče 4. Erjavčeva c. 2.
Telefon interurban 249.

Sokolstvo.

»Ljubljanskega Sokola« redna glavna skupščina z običajnim dnevnim redom se vrši v četrtek 7. januarja 1926 ob pol 8. zvečer v društveni telovadnici; članski sestanek v svrhu sestave kandidatne liste, pa v torek 29. I. m. ob 8. zvečer v društveni čitalnici v »Narodnem domu«. Članstvo se opozarja, da se občnega zbora, kakor tudi sestanka udeleži v čim največjem številu.

Dopisi.

Zagorje Pripravljalni odbor postavitve spomenika padlim vojakom v svetovni vojni Zagorje naproša roditelje, svoje, ali sorodnike padlih vojakov iz Zagorja in okoliša, da se zglasijo s pristujimi dokumenti, da nam bo mogoče navesti napise vojnih žrtev na spomenik. Prijave naj se pošljejo tajniku Rudolfu Draovškemu, Toplice št. 153.

TURSKI ZUNANJI MINISTER PRIDE V BEOGRAD.

Beograd, 21. decembra. Turški odpravnik poslov zunanjega ministrstva je obvestil naše zunanje ministrstvo, da bo zunanji minister Rušid bey dospel v četrtek v Beograd, kjer se bo mudil dva dni. Ob tej priliki se bo sestal s Pašičem in dr. Ninčičem. Po podpisu mirovne pogodbe v Angori je to prvi poset v naši državi. Turški zunanji minister je že na ženevski konferenci izrazil željo za tak sestanek. Ni izključeno, da se sedaj dovoli dan sestanka med našo in turško delegacijo, ki bo sklenila trgovinsko pogodbo med našo in turško državo.

PRED ODHODOM NAŠE DELEGACIJE V WASHINGTON.

Beograd, 21. decembra. Povodom priprave za odhod naše delegacije v Washington bo danes popoldne sestanek ministrskega sveta in bodo dana finančnemu ministru dr. Stojadinoviću definativna navodila za akcijo v Ameriki glede vprašanja plačila vojnih dolgov. Dan odhoda še ni določen, a se smatra, da bo delegacija odpotovala v četrtek v Pariz.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Toda morda se pa moti.

»Ti sam si Ittivauka?«

»Moja sestra reče.«

»Ti si poznal moža, ki ste mu rekli 'hitra noga'?«

»On me pošilja.«

»Kaj?!«

»Hitra noga« je prišel in rekel: V razvalinah Atzalan so šakali vjeli v past mojo belo sestro, ki jo ljubim. Pridi, Ittivauka, osvobodimo jo, šakale pa spodimo in umorimo. In 'hitra noga' nas je vodila.

Vedno večje so Leoncrine oči.

»Hitra noga, hitra noga?!« ječlja.

»Moj beli brat, ki je še hitrejši kot 'drveči konj'.«

»Kdaj — kdaj — si spoznal tega prijatelja?«

»Od tedaj je že sedemkrat minilo poletje.«

»Ali ne veš — ali ne veš njegovega pravega imena?«

Poglavar nagne glavo in misli, potem izgovori počasi njemu tuje ime.

»Georg Hartung.«

»Georg! In kdaj je zdaj prišel k tebi?!«

»Šele enkrat je menjal dan.«

»Včeraj?!«

»Ti rečeš.«

»Včeraj — včeraj si govoril z Georgom Hartungom, ki ga imenuješ 'hitra noga'?«

»Dobil me je, ko sem baš lovil konje in govoril mi je o beli ženi, ki ima voz, ki se sam pelje. On nas je privedel sem.«

»Sem vas je privedel?!«

»On sam je bil tu. 'Hitra noga' je razvaline natančno pregledala.«

»Georg — 'hitra noga' sam je bil tu?!«

»Kakor praviš.«

»Kje pa je sedaj?!«

»Odjezdil je, ko smo pohodili šakale.«

»Adam, Adam, ali slišite?!« zakliče Leonor vsa iz sebe.

»Eh, saj to ni mogoče, saj smo ga že pred osmimi dnevi pokopali. Sicer, zakaj pa tudi ne?« dostavi vseeno Adam. »Prvi mrlji bi tudi ne bil, ko bi spet oživel.«

»Mož, govorite — kaj ste res danes videli Georga?!«

Molče seže poglavar med kožo in hlače ter potegne zganjen papir, ki ga ponudi deklici.

Leonor ga vzame, razgane — je precej velik kos papirja, nekč je bil pač bel, sedaj pa je tak, da bi nihče ne zavil vanj kosa kruha — toda kaj de to? Bil

je popisan in Leonor spozna Georgovo pisavo.

Pismo je datirano danes, če ne pomisli, da je polnoč že prešla.

»Cenjena mis Morris! Kar ste poizkusili in storili, da bi me rešili, vem vse. Ne bilo bi treba, ker se mi je posrečilo, da sem ušel — žal prepozno, da bi bil preprečil najstrašnejše. Če bi bil preje prišel k vam, bi bil Buenos Aires obvarovan grozne katastrofe, ki ste mu jo potem prizadejali. Toda pustimo to — zgodilo se je in tudi jaz se čutim krivega. Naj nama bo Bog milostljiv sodnik.«

»Bežal sem v pampo in našel na tleh ležečega jezdeca. Preden je izdihnil, mi je povedal o neki ženi, ki so jo ujeli roparji. Izvedel sem, v kakšnem položaju ste in kaj vas čaka. Hitel sem dalje, iskal in našel sem svojega rdečega prijatelja, ki sem vam o njem veliko pripovedoval — Ittivauka, ki vam je prinesel to pismo.«

»Hiteli smo na pomoč. Ko sem storil, kar sem imel storiti, pišem sedaj pismo, Penhuenli pa se še bejujejo z banditi.«

»Bolje je, da se nič več ne vidiva. Zdravstvujte!«

»Le še nekaj bi vam rad povedal. Vzemite moje zadnje darilo, ki vam je še morem dati iz globoke hvaležnosti.«

(Dalje prih.)

Vsak hoče v Božiču in Novem letu

napraviti svojim veselje s primernim darilom in to je le mogoče, če iste kupi pri trdk

JOSIP PETELINC - Ljubljana

ki ima veliko zalogo žepnih robcev, rokavic, nogavic, pletenine, srajce za gospode, toaletne potrebščine, samovznice, angleške šifone, fine klote, vezenino, čipke, torbice, nahrbtnike, police in še veliko, veliko drugih lepih in potrebnih stvari po znatno znižani ceni. — Na veliko in malo!

MALI OGLASI

Črna oglasom do 20 besed Din 3—, vsaka nadaljina beseda 30 par.

PREMOG - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Gospodična

ki ljubi šport, želi poznanja z inteligentnim športnikom v svrhu skupnih letov. Ponudbe na upravo lista s sliko pod šifro »šport«.

Sobarica

marljiva, zdrava in poštena se sprejme. Prednost imajo one, ki znajo šivati. Ponudbe na Julka J. Ballony, Beograd, Miloša Velikog ulica 58.

Akademik

išče sobo, če mogoče separirano, za takoj. Najraje v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

Znanja želi

z inteligentno gospodično visokošolec. Le resne ponudbe — neanonimne in s sliko — na upravo lista pod »Dvajsetletna«.

RADIO-aparate

In sestavne dele ima v zalogi

FRANC BAR, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje

Vsak dan namočena

POLENOVKA

v specialni trgovini rib
LIUBLJANA, Gradišče štev. 7.

Izurjena stenografina

in strojepiska z večletno odvetniško prakso išče službe. Gre tudi na delo. Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Vestna«.

Z resnim gospodom

20 do 25 let želi dopisovati premožna, samostojna gospodična. — V slučaju medsebojnega razumevanja ženitev ni izključena. — Resne dopise s liko na upravo »Narodnega Dnevnika« pod šifro »Osamljena«.

50.000 Din

posijala išče izumitelj umotvora epohalne važnosti, odnosno bolje situiranega sotrudnika. Cenjene ponudbe poslati na upravo lista pod značko »Izuma«.

Fotograf

ali Amaterja za pokrajinske slike in stereofotografije, sprejememo za stalno. Ponudbe z referencami in navedbo plače pod šifro »Fotograf« na »Publicitas« d. d. oglasni zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica 7. II.

Širite „Narodni Dnevnik“!



Nepotrebna s rb za božično in novoletno darilo, ker je trdka

JOSIP PETELINC - Ljubljana

znižala v to svrhu cene šivnim strojem in kolesom znamke „GRITZNER“, „PHÖNIX“, „ADLER“ za 10 %. Ugodna obročna odplačila.

VINOCET.

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahievajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Donavska cesta štov. 1a, II. nadstropje.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju.